

Kommittédirektiv

En reformerad gymnasieskola

Dir.
2007:8

Beslut vid regeringssammanträde den 1 februari 2007

Sammanfattning av uppdraget

En särskild utredare skall lämna förslag till en framtida struktur för gymnasieskolans studievägar. Arbetet skall bedrivas utifrån principen att gymnasieskolan skall vara en frivillig utbildning av hög kvalitet, som bygger vidare på grundskolans kunskaper och ger elever möjlighet att välja utbildning efter fallenhet och intresse. Tre olika huvudinriktningar skall finnas som var och en leder till gymnasieexamen.

Utredaren skall se över gymnasieskolans nationella program och inriktningar och lämna förslag på vilka program och inriktningar som bör finnas. Av förslaget skall det framgå vilka program som skall vara studieförberedande och vilka som skall vara yrkesförberedande. Utredaren skall också föreslå utformning av en modern, flexibel lärlingsutbildning.

Utredaren skall föreslå dels behörighetskrav för studie- och yrkesförberedande program samt lärlingsutbildning, dels examenskrav för de tre huvudinriktningarna.

Utredaren skall föreslå vilka gemensamma ämnen/kurser som skall finnas på studie- respektive yrkesförberedande program och i lärlingsutbildning. Utredaren skall lämna förslag till hur betygssystemet bör utformas i gymnasieskolan och i gymnasial vuxenutbildning.

Utredaren skall vidare undersöka om det finns behov av lokala kurser i gymnasieskolan och gymnasial vuxenutbildning och hur sådana kurser i så fall bör kvalitetssäkras. Utredaren skall också analysera och lämna förslag avseende användningen av specialutformade program.

Utredaren skall överväga och föreslå vilka möjligheter till riksrekrytering som bör finnas i gymnasieskolan.

Utredaren skall se över hur lokala inriktningar skall kunna omfattas av frisökning.

Utredaren skall överväga hur antalet lektorer i gymnasieskolan skall kunna öka.

Uppdraget skall redovisas senast den 31 mars 2008.

Bakgrund

Gymnasieskolan har utformats efter förslag i propositionen *Växa med kunskaper – om gymnasieskolan och vuxenutbildningen* (prop. 1990/91:85, bet. 1990/91:UbU16, rskr. 1990/91:356). I perspektivet av livslångt lärande skulle enligt propositionen alla ungdomar mellan 16 och 20 år erbjudas utbildning.

Gymnasieskolan omfattar i dag 17 nationella program. Elva program är uppdelade på totalt 35 nationella inriktningar. Dessutom finns specialutformade program och individuella program.

Behovet av en utredning

Nästan alla elever går vidare från grund- till gymnasieskolan, men långt ifrån alla fullföljer utbildningen. Det måste ses som ett allvarligt misslyckande att en av fyra pojkar respektive en av fem flickor inte får slutbetyg inom fyra år, trots att utbildningen är treårig. Av eleverna i år 1 den 15 oktober 2004 hade 13 procent bytt studieväg ett år senare och drygt sju procent i år 1 hade gjort studieavbrott. Framförallt är andelen elever som inte fått slutbetyg från de yrkesinriktade programmen omfattande. Av dem som uppnår slutbetyg är det 10-15 procent som inte har godkänt i ett eller flera kärnämnen. Samtidigt är andelen elever inom individuella program (IV) sju procent. Fyra av fem som påbörjar IV uppnår inte fullständiga slutbetyg från ett nationellt eller specialutformat program.

Sammantaget bidrar detta till allt senare inträde på arbetsmarknaden. Det finns därför ett stort behov av att se över vilka

förändringar som krävs i gymnasieskolans utformning för att fler elever skall klara utbildningen inom avsedd tid.

Gymnasieskolans utbildningar har blivit alltmer homogena. Skillnaderna mellan olika program har minskat och omfattningen av teoretiska kurser har ökat. Alla elever på nationella och specialutformade program tvingas läsa in grundläggande behörighet till högskolan, oberoende av vilka mål, talanger och intressen den enskilda eleven har. Kärnämneskurserna är till stor del styrda av ett traditionellt akademiskt perspektiv, trots möjligheterna till s.k. infärgning, dvs. att kärnämneskurser ges en prägel av målet för den studieväg som eleven följer. Många program med yrkesinriktade karaktärsämnen har blivit alltför teoretiserade med för lite tid för yrkesämnen. Till viss del har de en struktur som inte är anpassad till arbetsmarknaden. Trots teoretiseringen av gymnasieskolan är eleverna från studieförberedande program sämre förberedda för högskolan än vad som är önskvärt. Taktikval har blivit allt vanligare och de specialutformade programmen har ökat med 14 procent under det senaste året.

Olika intressen och fallenhet måste tas till vara i studieförberedande utbildning, yrkesutbildning respektive lärlingsutbildning. Samtidigt är det viktigt att skapa goda förutsättningar för fortsatt lärande i arbetslivet. Genom bättre möjligheter att välja specialisering kan elevernas motivation öka. Ungdomar som inte fullföljer en gymnasieutbildning får allt svårare att etablera sig på arbetsmarknaden. Fler ungdomar än hittills skall få möjlighet att fullfölja den utbildning de påbörjat. Genom nya yrkes- och lärlingsutbildningar av hög kvalitet samt insatser för att förbättra grundskolan och relevanta antagningskrav till gymnasieskolan bör utslagningen från gymnasieskolan kunna minska väsentligt.

Sedan programgymnasiet infördes har utvecklingen i samhälls- och arbetslivet varit snabb. Arbetslivet ställer krav på både bredd och djup i medarbetarnas kompetenser, samtidigt som rörligheten på arbetsmarknaden ökar. Den globala konkurrensen och den snabba tekniska utvecklingen skapar nya förutsättningar.

Studievägarna behöver därför anpassas till förändringarna inom olika bransch- och yrkesområden. Arbetslivet och olika branscher har gett tydliga signaler om behovet av förändringar av utbildningarna. Det råder brist på utbildad arbetskraft inom vissa yrkesområden där de anställda normalt får sin grundläggande yrkesutbildning i gymnasieskolan. Samtidigt anordnas utbildning som inte motsvarar arbetsmarknadens behov. Den snabba teknik- och metodutvecklingen ställer krav på utbildningens innehåll och aktualitet. För att säkerställa hög kvalitet i utbildningen och ett starkt engagemang från näringsliv och offentlig verksamhet behöver samverkan mellan skola och arbetsliv intensifieras.

Gymnasieskolan har en viktig uppgift att ge elever kunskaper om entreprenörskap. I dag sätts ofta likheter mellan anställning och arbete. Alltför få överväger ens tanken på att skapa sig ett arbete genom att starta eget företag. Regeringen avser därför att utarbeta en strategi för entreprenörskap inom hela utbildningsområdet med start våren 2007.

Försök med lärlingsutbildningar har hittills inte varit särskilt framgångsrika. Det har varit svårt att få företag intresserade av att erbjuda lärlingsplatser. Det har bl.a. varit oklart i vilken utsträckning företag som tar emot lärlingar skall få ekonomisk kompensation. Dessutom har kraven på samma teoretiska mål som i övrig gymnasieutbildning medfört att lärlingsutbildningen inte varit ett reellt alternativ för många ungdomar.

Syftet med samtliga dagens gymnasieprogram är att förbereda eleverna för vidare studier på högskola och universitet. Dagens gymnasieskola har dock inte lyckats förbereda tillräckligt väl för detta. Enligt Skolverkets utvärdering av gymnasieskolan utifrån mottagarnas perspektiv 2006 uppger varannan lärare på högskola och universitet att de unga studenterna i dag är sämre förberedda än för fem till tio år sedan. Inom ämnesområdena teknik, naturvetenskap och humaniora uppger två av tre högskolelärare att nybörjarstudenterna är sämre rustade för högre studier i dag än för fem till tio år sedan.

Skolverket har påpekat svårigheten att på vissa program, såsom omvårdnads- samt barn- och fritidsprogrammet, inom programmens ram få tillräcklig tid för förberedelse för fortsatt

utbildning i högskolan. Det har också visat sig att medieprogrammet har svårigheter att erbjuda arbetsplatsförlagd utbildning, samtidigt som lokala inriktningar mot media eller journalistik förekommer på flera håll inom samhällsvetenskapsprogrammet.

Valbara kurser och individuellt val

Alla program har ett valbart utrymme av varierande omfattning, där kurser inom programmålets ram skall erbjudas. Det individuella valet omfattar 300 poäng i gymnasie- och gymnasiesärskolan. Som individuellt val skall eleverna erbjudas varje kurs som finns på ett nationellt gymnasieprogram i kommunen. I dag finns inte något krav på att kurserna skall vara relevanta för elevernas utbildning. Skolverket får dock för utbildning som påbörjas efter den 1 juli 2007 föreskriva att kurser som är av betydelse för högskolestudier skall erbjudas inom det valbara utrymmet eller som individuellt val.

De lokala kurserna tillkom för att ge utrymme för lokala initiativ. För att få inrätta en lokal kurs krävs att den ger kunskaper som inte ryms inom de nationella kursplanerna. Skolverkets undersökningar har visat att lokala kurser har mycket varierande karaktär och kvalitet. Elever med en sådan kurs i sitt slutbetyg har ibland problem med att i efterhand kunna göra en prövning för att höja betyget på kursen.

Specialutformade program avses ge en utbildning som inte tillgodoses på de nationella programmen, men som är likvärdig med dessa. Hösten 2005 anordnades specialutformade program i 175 kommuner. Av 34 300 elever på sådana program gick 39 procent på program näraliggande samhällsvetenskapsprogrammet.

Riksrekrytering

Enligt skollagen (1985:1100) kan regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer fastställa eller föreskriva att en viss gymnasieutbildning under viss tid skall stå öppen för sökande från hela landet. De nationella programmen samt antagningsregler och finansieringsformer för dessa utgör dock

grunden för gymnasial utbildning. Det är alla kommuners ansvar att erbjuda ungdomar i den egna kommunen utbildning. Riksrekrytering är ett undantag som ger ett större upptagningsområde än den enskilda kommunen eller samverkansområdet och som därmed kan möjliggöra utbildningar av nationellt behov som annars inte skulle kunna anordnas. I dag har drygt 100 utbildningar vid kommunala skolor riksrekrytering. Antalet ansökningar om riksrekrytering ökar. Många av ansökningarna avser utbildningar med höga kostnader. Det finns därför en risk för att dessa utbildningar blir kostnadsdrivande för den kommunala sektorn. En ökande andel riksrekryterande utbildningar kan även motverka samverkan mellan kommuner kring ett brett utbildningsutbud. Många ansökningar speglar en tendens till specialisering som normalt inte ryms inom grundläggande gymnasial yrkesutbildning.

Flexibel skolstart

Riksdagen har tillkännagett att det skall finnas möjlighet för skolor att införa flexibel skolstart. Elever skall kunna börja årskurs ett i grundskolan på höst- eller vårterminen det år barnet fyller sex eller sju år, beroende på föräldrarnas beslut. Detta får konsekvenser inte bara när det gäller lagstiftningen om skolplikt och skolgång, utan även för kravet på flexibilitet i den lokala gymnasieorganisationen.

Uppdraget

Gymnasieskolan är frivillig och skall innehålla utbildningsvägar av hög kvalitet såväl för elever med ambitionen att studera på högskolan, som för elever som vill inrikta sig mot ett specifikt yrke eller yrkesområde och bli anställningsbara inom detta direkt efter skolan eller fortsätta på en eftergymnasial yrkesutbildning. Gymnasieskolan skall bygga vidare på grundskolans kunskaper och eleverna skall ges möjlighet att välja utbildningsinriktningar efter fallenhet och intresse utan att valet begränsas av t.ex. kön eller social bakgrund. Utbildningarna skall utifrån de värden som lagts fast i läroplanen för de frivil-

liga skolformerna förbereda för aktivt deltagande i samhällslivet. Gymnasieskolan skall leda till en gymnasieexamen med tre huvudinriktningar:

- studieförberedande program som ger grundläggande behörighet till högskolan,
- yrkesförberedande program, och
- lärlingsutbildning.

En grundläggande princip är att alla ungdomar oberoende av var de bor skall ha lika stor rätt att konkurrera om platser på de olika studievägarna. Därför reglerar skollagen ungdomars rätt att bli mottagna till en utbildning inte bara i den egna kommunen utan även i andra kommuner. Denna reglering skall ligga till grund för utredarens överväganden.

Studievägar och behörighetskrav

Behörighetskrav skall säkerställa att en elev har de förkunskaper som behövs inom det område som utbildningen avser. Dagens system med samma behörighetskrav för alla utbildningar på nationella och specialutformade program skall därför ersättas med ett mer flexibelt system. Meritvärdesgränser kan säkerställa att eleven har tillräcklig allmän studiekapacitet och specifika krav på godkänt i vissa ämnen kan säkerställa att eleven har de särskilda förkunskaper som krävs.

Utredaren skall med beaktande av skollagens krav på alla ungdomars rätt till utbildning se över gymnasieskolans nationella program och inriktningar. Utredaren skall föreslå vilka program och inriktningar som skall finnas samt vilka behörighetskrav som skall gälla för vart och ett av programmen. I arbetet skall utredaren utgå från att utbildningarna i gymnasieskolan skall vara minst treåriga. Behovet av att gymnasieskolan inrymmer utbildningar för elever med skiftande förutsättningar, intressen och ambitioner skall beaktas.

Många elever är formellt behöriga att antas till nationella och specialutformade program, men saknar i praktiken de förkunskaper som krävs för att klara gymnasieutbildningen. De

nuvarande behörighetskraven är generellt sett för låga och inte anpassade till den utbildningsinriktning som eleven skall läsa.

Utredaren skall i sina förslag även beakta hur de föreslagna förändringarna påverkar de individuella programmen (IV). Även om aviserade reformer i grundskolan avser att öka måluppfyllelsen och därmed på sikt minska antalet elever i behov av ett IV-program, skall utredaren utgå från att elever som inte uppfyller behörighetskraven skall erbjudas ett individuellt program.

Examen

I framtiden skall gymnasieskolan erbjuda tre olika utbildningsinriktningar, som leder till en gymnasieexamen.

En studieförberedande examen skall motsvara de framtida kraven för grundläggande behörighet till högskolan. Denna examen bör bl.a. baseras på att eleven har slutfört en fullständig gymnasieutbildning om 2 500 gymnasiepoäng, har lägst betyget godkänt i nittio procent av kurserna, godkänt projektarbete och lägst betyget godkänt i ämnena svenska, matematik och engelska. Utgångspunkten skall vara att en kvalitetssäkring skall vara ett villkor för att en lokal kurs skall kunna ingå i en gymnasieexamen. En yrkesexamen och en lärlingsexamen skall vara anpassad till respektive utbildnings karaktär, men däremot inte automatiskt leda till sådan grundläggande behörighet. Det bör vara möjligt att få såväl en studieförberedande examen som en yrkesexamen och en lärlingsexamen i den gymnasiala vuxenutbildningen.

Studieförberedande program

Utredaren skall föreslå nationella program som skall vara studieförberedande och inriktningar som skall finnas inom dessa. Utredaren skall redovisa en analys av hur programmen skall ge en god förberedelse för fortsatta högskolestudier och samtidigt ge utrymme för fördjupning inom olika intresseområden. Arbetet skall bedrivas i samverkan med Högskoleverket, universitet och högskolor.

Utredaren skall lämna förslag om den närmare utformningen av en gymnasieexamen med studieförberedande inriktning för ungdomar och vuxna. En sådan examen skall ge grundläggande behörighet till högskolan.

Studieförberedande program skall förbereda eleverna väl för högskolestudier. Kravnivån för grundläggande behörighet till högskolan kan komma att höjas jämfört med i dag.

Eleverna skall ges ökad möjlighet att läsa kurser som är relevanta för utbildningen och kopplade till utbildningens inriktning. Utbildningen skall uppmuntra till och ge möjlighet till fördjupning i ämnen som har stor betydelse vid fortsatta studier. Utredaren skall i det sammanhanget beakta förslagets konsekvenser ur jämställdhetssynpunkt.

Tillträdesbestämmelserna till högskolan påverkar starkt elevernas prestationer och strategiska val i gymnasieskolan. Det är därför viktigt att kraven för gymnasieexamen med studieförberedande inriktning harmonierar med högskolans behörighetskrav till olika utbildningar. Gymnasieskolans examenskrav och högskolans tillträdesregler skall sända tydliga signaler till eleverna. De skall veta vad de behöver läsa för att få nödvändiga förkunskaper och därmed öka sina möjligheter att komma in på önskad utbildning efter gymnasieskolan. Utredaren skall pröva vilka krav på kunskaper i svenska, matematik och engelska som bör ställas.

Det ingår inte i utredarens uppdrag att föreslå nya tillträdesregler till högskolan, men utredaren är oförhindrad att peka på förändringar i tillträdesreglerna som kan anses önskvärda.

Yrkesförberedande program

Utredaren skall föreslå nationella program som skall vara yrkesförberedande och inriktningar som skall finnas inom dessa. Av förslaget skall det framgå vilka branschers och yrkesområdets utbildningsbehov respektive program och inriktning avses tillgodose. Utredaren skall redovisa en analys av huruvida nuvarande program tillgodoser de programnära branschernas utbildningsbehov. Analysen skall även ta hänsyn till de rådande könsskillnaderna på arbetsmarknaden och möjligheterna att

minska dessa. Arbetet skall ske i samråd med branschorganisationer och parterna på arbetsmarknaden.

Analysen bör utgå från en kartläggning av branschområdets omfattning, utveckling, yrken eller yrkesområden och kompetensbehov. Analysen skall leda till en bedömning av vilka yrkesutbildningsbehov som ligger inom gymnasieskolans uppdrag och på vilket sätt dessa behov kan eller bör tillgodoses i gymnasieskolan. Vidare skall utredaren överväga om behoven för ett branschområde bäst tillgodoses genom att området har ett eget program eller att områdets olika yrkesgrupper får sin utbildning genom specialiseringar i andra program.

I uppdraget ingår att bedöma om det finns bransch- och yrkesområden som inte får sitt behov av utbildning tillgodosett genom dagens program. Om utredaren bedömer att det finns utbildningsbehov som ryms inom gymnasieskolans uppdrag, skall hänsyn tas till detta vid utformningen av förslaget.

Utredaren skall lämna förslag om den närmare utformningen av gymnasieexamen med yrkesförberedande inriktning – en yrkesexamen för ungdomar och vuxna.

Yrkesförberedande program skall ha hög kvalitet, leda till skicklighet i yrket och vända sig till elever med ambitionen att gå direkt ut i arbetslivet eller till fortsatt yrkesutbildning efter gymnasieskolan. Utbildningen kan också förbereda för fortsatta högskolestudier och ge grundläggande högskolebehörighet. För att utveckla kvaliteten skall tiden för fördjupning i karaktärsämnen öka. Programmen skall fokusera på karaktärs- och yrkesämnena. Nära samverkan mellan program och bransch är en förutsättning för att uppnå högsta möjliga kvalitet. För många utbildningar behövs ett regionalt perspektiv på planering och genomförande. Utredaren skall överväga omfattningen av arbetsplatsförlagd utbildning (APU) och om det skall vara möjligt att anordna utbildning på ett yrkesförberedande program, om anordnaren inte samtidigt kan erbjuda APU. Utredaren skall överväga behovet av en ersättning till företag och andra som tar emot elever för att säkerställa att eleverna ges en relevant APU av hög kvalitet.

Program som är både studie- och yrkesförberedande

I dagens gymnasieskola skall samtliga nationella program förbereda för såväl yrkesverksamhet som fortsatta studier. Andelen av en elevkull som fortsätter till högre studier varierar kraftigt mellan olika program. Från vissa program med yrkesinriktade karaktärsämnen fortsätter en betydande andel till högre studier. Exempelvis syftar Barn- och fritidsprogrammet till att förbereda för vidare utbildning till lärare, polis, socionom eller socialpedagog men även för arbete direkt efter skolan, t.ex. inom förskoleverksamheten och skolbarnsomsorgen. Omvårdnadsprogrammet förbereder både för arbete direkt efter skolan och för högre studier inom området vård och omsorg. Medieprogrammet och det estetiska programmet har kritiserats för att vara varken tillräckligt studieförberedande eller tillräckligt yrkesinriktade. Utredaren skall beakta dessa problem i utformningen av program och inriktningar. Utredaren skall även beakta möjligheten till individuella lösningar.

Lärlingsutbildning

Utredaren skall lämna förslag till en lärlingsutbildning som tillgodoser alla ungdomars rätt att söka en sådan utbildning. Den föreslagna ordningen skall minska könsuppdelningen på arbetsmarknaden. Av förslaget skall det framgå vilka yrkesförberedande program som skall erbjudas som lärlingsutbildning och leda till lärlingsexamen. Utredaren skall pröva om det finns behov av en sökbar lärlingsutbildning inom områden som inte täcks av de yrkesförberedande programmen men som kan anses ligga på gymnasial nivå. Utredaren skall överväga om utbildningen i vissa fall skall kunna vara längre än tre år och om innehållet skall regleras i en särskild kursplan och i så fall vilka mål som skall gälla för utbildningen. Vidare skall utredaren överväga behovet av och formerna för ekonomisk kompensation från den skolhuvudman som ansvarar för utbildningen till arbetsgivare som tar emot lärlingar. Utredaren skall lämna förslag till hur ett sådant system kan utformas.

Utredaren skall lämna förslag om den närmare utformningen av en gymnasieexamen inom ramen för lärlingsutbildningen – en lärlingsexamen för ungdomar och vuxna.

Utbildningen skall vara ännu mer förankrad i arbetslivet än ett yrkesprogram. I ett avtal med skolhuvudmannen åtar sig arbetsgivaren ett ansvar för elevens lärlingsutbildning. Huvuddelen av utbildningen skall vara förlagd till en arbetsplats. Lärlingsutbildningen skall vara kopplad till en gymnasieskola, så att de elever som så önskar skall ha möjlighet att läsa behörighetsgivande kurser till högskolan och till annan eftergymnasial yrkesutbildning. Kärnämnen skall läsas vid skolan, såvida inte skolan och arbetsplatsen kommit överens om annat. Ansvarsfördelningen mellan skola och näringsliv behöver klargöras liksom ansvaret för betygssättningen. Utredaren skall föreslå vilka styrdokument som skall finnas för lärlingsutbildning.

Projektarbete

För en gymnasieexamen oavsett inriktning skall krävas ett godkänt projektarbete. Utredaren skall beakta den gymnasiala vuxenutbildningens villkor och föreslå vilka krav som skall ställas på ett projektarbete och vilken omfattning det skall ha. Arbetet skall kunna ha olika karaktär beroende på vilket yrkes- eller ämnesområde en elev fördjupar sig inom. För elever på en yrkesförberedande utbildning skall arbetet kunna innebära ökade kontakter med arbetslivet, om arbetet exempelvis utgörs av hela eller delar av ett autentiskt projekt hämtat från ett företag.

Grundläggande behörighet till högskolan

Utredaren skall i sina överväganden utgå från att också de elever, som studerar på yrkesförberedande program och i lärlingsutbildning skall garanteras möjlighet att läsa sådana kurser eller ämnen som kommer att krävas för grundläggande behörighet till högskolan. Detta skall dock inte vara krav för yrkes- eller lärlingsexamen. En elev på ett yrkesförberedande program eller i en lärlingsutbildning som läst dessa kurser eller

ämnen får då en examen som ger grundläggande behörighet till högre utbildning.

Utredaren skall lämna förslag till hur elever som studerar på yrkesförberedande program och i lärlingsutbildning skall erbjudas att läsa behörighetsgivande kurser.

Individuellt val av ämnen och kurser

Gymnasieskolan är en frivillig utbildning där eleverna skall ges ett större ansvarstagande än i grundskolan. Eleverna skall ha utrymme att göra egna val eftersom det kan öka motivationen och därmed förbättra möjligheten att klara utbildningen väl. Samtidigt är det viktigt att stimulera fördjupning. Utredaren skall lämna förslag om hur det individuella valet i gymnasieskolan skall utformas. Utredaren skall överväga hur stor omfattning det skall ha och hur det skall användas. Detta bör vägas mot behovet av fokusering på och fördjupning i de olika programmens karaktärsämnen. Därvid är det viktigt att i bedömningen väga in de incitament som tillträdesreglerna till högskolan samt de av utredaren föreslagna examenskraven skapar.

Betyg och kurser

Utredaren skall ha som utgångspunkt att riksdagen kommer att besluta om fler steg i betygsskalan än i dag. Utredaren skall överväga tre alternativ för utformning av kurser och betyg:

1. kursutformning med kursbetyg, där varje kursbetyg ingår i slutbetyget
2. kursutformning där slutbetyget motsvarar betyget på sista kursen i ett ämne, och
3. kursutformning där slutbetyget är en sammanvägning av betygen på de olika kurserna inom ett ämne.

De incitament som tillträdesreglerna till högskolan samt de av utredaren föreslagna examenskraven ger skall därvid beaktas. Utredaren skall redovisa för- och nackdelar med vart och ett av alternativen samt förorda ett alternativ. Utredaren skall lämna förslag till hur betygssystemet bör utformas i gymnasieskolan

och gymnasial vuxenutbildning. Utredaren skall redovisa vilka övergripande konsekvenser de olika alternativen ger för kursplanernas utformning. Utredaren skall även redovisa hur likvärdighet i betygssättningen kan uppnås genom till exempel nationella prov. Utredaren skall samtidigt överväga om det nuvarande systemet med många, ofta små, kurser bör förändras i riktning mot längre och mer sammanhållna kurser.

Lokala kurser, lokala inriktningar och specialutformade program

Utredaren skall undersöka behovet av lokala kurser i gymnasieskolan och gymnasial vuxenutbildning och hur sådana kurser i så fall bör kvalitetssäkras. Utredaren skall överväga hur lokala kurser skall kunna förenas med krav på en likvärdig betygssättning. Utgångspunkten skall vara att kvalitetssäkring skall vara ett villkor för att lokala kurser skall kunna ingå i en gymnasieexamen.

Utredaren skall överväga behovet av och syftet med lokala inriktningar och specialutformade program samt lämna förslag avseende specialutformade program och lokala inriktningar. En utgångspunkt skall vara att det skall finnas nationella inriktningar inom alla nationella program.

Riksrekrytering

Det finns skäl att överväga hur riksrekrytering kan förändras så att utbildningen kvalitetssäkras, inriktas på yrkesutbildningar som det finns ett nationellt behov av och så att systemet inte blir kostnadsdrivande. Om behovet främst är ett breddat rekryteringsunderlag, kan det t.ex. åstadkommas genom kommunal samverkan. En utgångspunkt bör vara att branscherna skall ta ökat ansvar för att bedöma det nationella behovet av en specifik utbildning. Utredaren skall föreslå hur den interkommunala ersättningen för riksrekryterande utbildningar skall beräknas. Riksrekryterande utbildning som är speciellt anpassad för ungdomar med svåra rörelsehinder (Rh-anpassad utbildning), utbildning för döva och hörselskadade elever samt utbildning på s.k. riksidrottsgymnasier ingår inte i uppdraget.

Frisökning

Utifrån utredarens förslag om lokala inriktningar med mera skall utredaren se över hur sådana utbildningar skall kunna omfattas av frisökning.

Flexibel skolstart

Utredaren skall redovisa de konsekvenser en eventuell flexibel start i grundskolan kan få för elevernas övergång till gymnasieskolan. Utredaren skall vidare undersöka hur en flexibel skolstart kan förenas med gymnasieskolans antagningssystem, så att alla elever erbjuds ett allsidigt utbud av gymnasieutbildningar.

Lektorer i gymnasieskolan

Regeringen anser att en kompetent och välutbildad lärarkår är avgörande för gymnasieskolans kvalitet och för elevernas möjligheter att prestera goda resultat. Utredaren skall i arbetet beakta lärarkompetensens betydelse.

Regeringen anser vidare att antalet forskarutbildade lärare, lektorer, i gymnasieskolan bör öka. Utredaren skall överväga hur detta kan främjas.

Arbetsmetod och redovisning av uppdraget

Utredaren skall hålla sig informerad om Skollagsberedningens (U 2006:E) arbete med anledning av Skollagskommitténs förslag (SOU 2002:121).

Utredaren skall i sitt arbete samråda med Lärarutredningen – om behörighet och auktorisation (U 2006:07) och med övriga pågående utredningar som har relevans för uppdraget.

Utredaren skall samråda med företrädare för universitet och högskolor, branschorganisationer, fackliga företrädare och intressenter på skolans område.

Utredaren skall belysa eventuella konsekvenser av förslagen för den gymnasiala vuxenutbildningen.

Utredaren skall i förekommande fall redovisa en analys av förslagets konsekvenser ur ett jämställdhetsperspektiv.

Utredaren skall lägga fram förslag till de författningsändringar som föranleds av utredarens ställningstaganden.

Ekonomiska konsekvenser av förslagen för såväl staten som kommunerna skall beräknas. Utredaren skall även föreslå finansiering.

Uppdraget skall redovisas senast den 31 mars 2008.

(Utbildningsdepartementet)